

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE

M O L F S

QVAM

AVSPICE DEO PROPITIO
CONSENSV ATQVE AVCTORITATE
AMPLISSIMI ORDINIS MEDICI
PRAESIDE

DN. IOANNE IVNCKERO

MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQUE PROFES-
SORE PVBLICO ORDINARIO
DECANO H. T. SPECTATISSIMO

*Domino Patrono, Praeceptore ac Promotore suo
omni honoris cultu per aetatem prosequendo*

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBVS LEGITIME IMPETRANDIS

AD D. XVI. IVLII ANNO MDCCLXIX.

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVCTOR ET RESPONDENS

CAROL. LVDOVICVS IVSTVS LYSTHENIVS

BVRGENSIS MAGDEBVRGICVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE
LITTERIS HENDELIANIS.

DISSERTATIO IN UNIVERSITATE MEDICA

DE

1772

AMPLISSIMI ORDINIS MEDICI

FRANCOFURTI

DR. JOHANNES IVANGELINUS

MEDICINAE DOCTOR ET PUBLICUS PROFESSOR

IN UNIVERSITATE MEDICA

FRANCOFURTI A. MDCCLXXII

PRO GRADU DOCTORIS

STAVROPHORUM IN MEDICINA

ET DOCTORATU S. P. M. S. P. M.

AD HONORANDUM M. S. P. M.

FRANCOFURTI A. MDCCLXXII

A. MDCCLXXII

CAROL. IVANGELINUS IVANGELINUS

FRANCOFURTI A. MDCCLXXII

FRANCOFURTI A. MDCCLXXII

LITTERIS A. MDCCLXXII

PROOEMIUM.

terus nobilissimis sexus sequioris partibus iure meritoque adnumeratur, sed nihilo secius, alio eiusdem habito respectu, sentina multorum malorum vocari potest. Tot enim tantisque, si functionibus suis non rite defungi potest, affliguntur mulieres calamitatibus, ut medicus ad easdem aegrotantes accersitus altero oculo praesentem morbum, altero autem uterum adspicere debeat. Non allegabo varias istas querelas, quas uteri causa mulier profert; sed paucis tantum rerum in utero praeter naturam existentium mentionem facturum sum. Nihil dicam de monstris, quae in utero humano sui inveniunt primordia; nec referam vermium genus in utero productum; neque etiam lapidum in eo generatorum mentionem faciam; neque quod ipsa uteri substantia varie praeter naturaliter, in ipsam adeo lapideam consistentiam, mutari possit, memorabo: sed paucis tantummodo circa *molaticum uteri concretum* desistam. Quod quam paulo vberius describere mihi animus sit, **TE SVMME DEVS** supplex veneror, velis hoc in negotio gratiae tuae spiritu adesse, & ausibus meis clementissime addere exoptatissimum finem.

§. I.

olae vocabulum Graecae originis est, deriuatur enim ἀπο τῆς μολῆς, quod lapidem molarem denotat, quocum frumenta leguminosa & semina Cerealia conterri solent. Proprio hoc significatu inter Latinos non raro vsurpatur: improprie vero vario sensu apud medicos venit; sic per similitudinem αἱ μύλαι dentes molares dicuntur, quoniam instar lapidis molaris cibos assumptos conterendo in minutissimas partes diuidunt; nec defunt inter medicos, qui omnes dentes ipsasque maxillas hoc nomine insigniunt. Medicorum parens HIPPOCRATES *libr. de locis in homine* patellam s. rotulam, os illud articulationi ossis femoris cum tibia superimpositum, molam vocat. Alii, si molae terminantur, intelligunt vteri tumorem scirrhosum, alii inflammationem vteri, alii humorum & flauum in vtero collectionem, alii excrementis & sarcomata vteri, quae instar carnis luxuriantis ex ipso vtero laeso suos deducunt natales, & alii adhuc alia sub molae expressione volunt. Sed missis his omnibus scopum nostrum non ferientibus, indicandum est, quidnam nos speciali determinatione per molae vocabulum in nostra dissertatione intellectum velimus.

§. II.

Mola est corpus structurae irregularis, semicarnosae, fungoso-vasculosae, vita animali priuarum, visceribus destitutum, in vtero a confuso muliebris naturae actu generationem legitimam aemulante prouenies. Germani-

manice dicitur: eine böse Frucht, ein Mond-Kind, ein Mond-Kalb, ein Mutter-Kalb.

§. III.

Molis structuram irregularem, semicarnosam, fungoso-vasculosam inexistere §. anteced. declarauimus, quoniam non solum textura ac fabrica admodum irregularis ac varia deprehenditur, sed etiam ad certam aliquam figuram referri non potest. Mox enim, teste FORESTO, durae admodum sunt, quae multis ligamentosis, viscidis, adeoque tenacibus fibrarum striis compositae sunt, ut, quod mirum dictu est, ferro & cultrorum aciei nonnunquam resistent: mox vero molliores, palpabiliores, pluribusque vasculis intertextae existunt, quarum nonnullae in exteriori parte membranosae, inque media nullis fere fibris stipatae offenduntur. Nunc sunt plane informes, nunc rudem tantum exhibent formam, eamque mox oblongam, mox rotundam, mox rhomboideam, mox angularem; saepius quoque membri alicuius aut animalis figuram aemulantur. SCHENCKIUS molam vidit ab honesta matrona excretam ad similitudinem membri virilis formaram, PLATERVS vidit stellae marinae, FORESTVS rostro accipitris, aliam gallinae cum rostro aquilae, aliam crystae galli cum rostro gallinaeo, alias ranis & bufonibus, aliam cucumeri magno & rotundo, aliam castaneae & adhuc aliis figuris similes. HILDANVS molae mentionem facit ad figuram manus complicatae formatae. BARTHOLINVS descripsit accidentem ad figuram cordis pericardio inclusi. LEMNIUS refert vrticae marinae non dissimilem, & SALMVTH allegat molas mures atque scarabaeos cornutos figurantes.

Haec varietas molis varias tribuit denominationes, audiunt enim massa carnea informis & inutilis, moles & pondus vteri iners, irritus conceptus, massa vteri otiosa, & quae sunt huius farinae expressiones. FORESTVS testatur, quod barbari quidam medici barbaras quoque molis attribuerint denominationes, vocari enim a GORDONIO *pecus vteri* & *frater* LOMBARDORVM, quod LOMBARDIAE mulieres frequentius molarum generationi subiectae sint, *harpyia*, *plinthus*, & nescio quae alia monstrosa ipsis imponunt nomina. confer. G. W. WEDEL & GVERNERVS ROLFINCIVS dissert. de mola conceptis, & *Excellentissimus noster* ALBERTI, *Praeceptor meus ad vnas usque deueniendus, in Iurisprudentia medica*, & alii in re medica periti viri, qui vnanimi fere ore variam, indigestam, irregularem atque rudem structuram testantur.

§. IV.

Qui cultro anatomico intimius molarum structuram perferutari sunt, memoriae prodiderunt, quod visceribus omnibus destituantur: cui asserto omnes, quantum ego scio, eruditi subscribunt. Ast vero num omnes ofseis rudimentis priuatae sint, adhuc sub lite versatur. FASCHIVS *dissert. de mola anno 1684. Ienae habita, §. VI.* scribit: *Carneam aemulari substantiam molarum conglomeratam massam, praeter auctorum testimonia, ocularis probat inspectio, non obstantibus illis molis, quae ad modum sanguinis concreti membranaceo intugumento obuolutae compluribus sanguisuiorum ramificationibus pro alimento instructae obseruatae sunt, SINE OSSIBVS TAMEN, VISCERIBVS ET NERVIS.* FELIX PLATERVS

RVS

RVS *praxeos medic. tom. 3. libr. 2. c. 14.* eiusdem est sententiae: *Mola*, inquit, aliquando reicitur, estque haec nunc informis, nihil certi exhibens, sed carnem saltem, quae mollis est, *SINE OSSIBVS ET IN EA CONTENTIS VISCERIBVS*, venis tamen refertam, & cute & membrana obductam, repraesentans. Hanc ossium viscerumque in molis absentiam adhuc varii summi viri testantur, interim tamen BARTHOLINVS cent. 4. obs. 84. molam caput ouillum cum dentibus ex maxilla prominentibus repraesentantem obseruauit, nostrique saeculi autopsia docuit, quod ossa quoque rudimenta molis innasce possint. Ipse equidem hanc ossiam texturam non vidi, sed memini casus cuiusdam, quem *Illustris Dn. PRAESES*, *Fautor meus omni obseruantiae & pietatis cultu a me deuenendus*, collegii clinici auditoribus in praeterito anno communicabat, vbi in mola virginis cuiusdam praeter dentes etiam frustula maxillae licet imperfectae satisque confuse structae obseruata sunt.

Molam multo memorabiliorem *Excellentissimus Dn. PRAESES* paucis ab hinc diebus mihi communicauit, quam exactissime hic describam. Nouit *Illustris vir matronam* quandam probam atque honoratiorem, matrem duorum liberorum, quadraginta circiter annos habentem, quae, dum adhuc in viuis erat, non marito solum, verum etiam *Illustri Dn. PROFESSORI* & aliis medicis saepius indicauit, se in vtero concrementum quoddam vitiosum gerere, ideoque postulare, vt post mortem sectioni exponeretur. Erat alias sana, nec multum de pathematibus exinde perceptis querebatur, id quod multis persuadebat, ac si huius matronae enunciationi parum

parum fidei dandum sit, cuius tamen veritas postea satis superque manifestabatur. Nam maritus eius praesentibus fide dignissimis viris mortuam cultro anatomico aperiri iussit, & reperiebatur molaticum corpus figura atque textura concham maiorem aded exactissime referens, ut chelis illius ossibus diffractis caro ostreorum generi in omnibus simillima cum admiratione videri posset.

§. V.

Si de vita molarum, de qua pro & contra medici disputantur, nostrum addere debemus calculum, primo *QVALES & QUID* vel negent, vel affirmant eruditi, deinde vero, quomodo comparari possint, videndum est. FORESTVS *libr. 28. obs. medicinal. 62. in scholio* allegat, quod quidam nomine GARDVS bis vel ter tale frustum carneum per horam & ultra vixisse viderit, se vero nunquam id observasse refert. ABRAH. VATERVS *diff. de polypo ex utero egresso habita* refert, quod cum aliis medicis etiam SALMVTHVS & BARTHOLINVS eorum sint adscribendi numero, qui molis vitam concedant: cuius exemplar quum non in omnium manibus versetur, quae hac de re haber, vel botenus hoc loco allegabimus. *Quaedam ex molis, inquit, p. 10., vitam habuisse historiae tradunt, quale exemplum habet SALMVTHVS cent. 3. obs. 98. ubi refert, praecipui cuiusdam civis SERVESTANI uxor anno 1621. post abortum masculinum & molam oui asserini magnitudine noctu adhuc aliam massam carneam excludit, quae palmam fere longa vixit, & oris lati figuram habuit, qualis est tynca, vel cyprinus piscis, absque tamen cavitate, ac praeterea etiam duo puncta nigra, oculos referentia, monstravit: quae in terram prolapsa non mo-*
do

do palpitauit, & piscis instar se conuoluit, ad duas tresue horas se adhuc agitauit, tandemque vitam amisit. Sed horrenda magis est historia, quam idem AVCTOR cent. 1. obs. 62. narrat de muliere, quae loco foetus legitimi s. mures enixa sit, ex utero mulieris intra manus obstetricis exsistentes, in hypocausto hinc inde discurrentes, quorum 4. ab adsstantibus occisi, quintum felis deuorauerit, quae inde rabida facta in puerperam prosilierit, extremum ipsi exitium minitans, donec interimeretur. Eiusdem farinae sunt, quae de mola volatili, auem quadrupedem referente narrat BARTHOLINVS Act. Hafniens. tom. 1. obs. 62. cuius Sceleton seruauit in museo ROSENCRANTZIVS, Praeses Regius Soranus, ibi delineatum. Familiaris dicitur haec mola in Belgio, ubi vulgo Suygers, quasi sanguisuga, foetui sugillando infesta, vocatur; & post foetum in partu prodire, atque cubiculi angulos peruolitando, mulieres inquietare, ac regressum in uteri latebras moliri, perhibetur, donec occidatur & comburatur, uti pluribus l. c. legi potest. Excellentissimus quoque ALBERTI l. c. p. 106. in notis ad s. 6. cap. 5. sequentia exhibet. Ego ipse, inquit, aliquando obseruauit viuam molam, quae fuit grande frustum glanduloso vasculosum, pluribus rostris anatinis praeditum. Arque sub finem huius capitis p. 120. illud ipsum exemplum accuratius describit, verba eius haec sunt: Generosi nobilis coniux 36. annorum sub laborioso & periculoso conatu exclusit frustum fungoso-membranoso-vasculosum, sanguine turgidum, cum sex rostris anatinis perfecte constructis praeditum, quae rostra etiam peculiari motu aperiente & iterum recludente sese conspicienda praebant. Generosus maritus ob id valde afflictus,

an non dilectissimae suae coniugi nefandum fascinum illatum fuerit, de singulis circumstantiis sollicitè se certiorè reddere annitebatur, & postquam afflicta coniux quantisper animi vires recuperauerat, ipsa subinde enarrabat, quod ante plures septimanas cum admiratione animaduertit, quomodo famula domestica pecuariam faciens aliquando mane cohortem anatam e stabulo emisserit, qui cum multo strepitu & clamore, rostrorumue suorum ridiculo motu inter se discurrerint, variasque lepidas agitationes & matutinas salutationes sibi inuicem praestiterint, qui admirandus visus adpectus huic partui ansam dedit. Ne vero longiores in enarratione similibus historiarum existamus, hic subsistendum est, simul monentes, quod in contrariam quoque partem non pauci celeberrimorum medicorum has plane negent veritates, ex nulla alia ratione permoti, quam quod ipsi ex proprio visu admiranda & ex parte ridicula haec phaenomena neque experti fuerint, neque etiam cogitationibus suis fiendi modum assequi possint. Horum plures in medium producere possem, sufficiat autem exempli loco vnicum allegare ABRAH. VATERVM, qui l. c. p. n. omnia ista strenue negat. Nemo facile, inquit, hodie reperitur, praeter mulieres credulas & imperitum vulgum, qui talia credat, nec potius fabulis annumeret. Contingit quidem non raro, ut in mulieribus post partum editum, aut abortum passum, quidquam ex secundina in utero retineatur, quod utero annexum ulterius nutritur, atque eiusdem compressione figuram monstruosam adipiscitur, & postea exclusum mulierculis & aliis superstitiosis imponit, ut animal aestimetur. Viuentia tamen animalia, praeter vermes, nisi prius irreperint,

psierint, ex utero prodire, nemo nisi simplicissimus, facile induci poterit, ad credendum.

§. VI.

Hac vero ratione in labyrinthum, ex quo reditu praecludimur, peruenire videmur, si autores §. anteced. memoratos, omnes viros fide dignissimos, eruditissimosque de molarum viuentium existentia in vtramque partem differentes contemplamur. Sed videmur tantummodo: Congrua enim facta explicatione eruditi dissentientes facile inter se comparari atque in gratiam reduci possunt. Nam allegati rerum naturalium obseruatores vel tantummodo in vitae significatu a se inuicem recedunt, vel si de illo conueniant, molas & monstra non satis accurate distinguunt. Hoc ut clarius appareat, quid sint vita & monstrum, explicandum est. Vitam describentes illam vel a rebus physicis vel a principio altioris indaginis deriuant; hinc distinctio inter vitam animalem & vitam corporis orta est. Vita corporis inuoluit humorum nutrientium circulationem, quae laesa morbum producit, & penitus sublata mortem infert. Vita vero animalis rationem sui sufficientem debet principio incorporeo corpori tamen inexistenti, quod mediantribus variis moribus corruptibile corpus a corruptione defendit. Vita corporis non solum animalibus, verum etiam vegetabilibus competit; hinc non solum homines & bruta, verum etiam arbores, frutices, herbae, radices, fungi &c. viuere, aegrotare & mori dici possunt, pro eo ac nutrientis laticis circulatio vel una serie continuat, vel interrupta laeditur, vel prorsus aufertur. Monstra varie ab autoribus describuntur, quae varietas quum ad nostrum

scopum non faciat, nec dissertationis limites permittant, ut locupletiores monstrorum historiam, diuisionem & subdiuisionem describamus, breuibus tantum, quid nos sub monstro velimus, dicemus. Monstrum vero nobis vocatur omnis partus animalis, visceribus quidem gaudens, sed structura sui, quoad externa, a recta & essentiali figura declinans.

§. VII.

Quando igitur ex nonnullorum probatissimorum virorum effatu nonnunquam molae viuentes depraedican- tur, id de vita animali minime interpretandum est, quis enim dicere vellet, haec corpora anima siue spiritu praedita esse? sed id vitam corporis concernit; hac tamen cum limitatione, ut illa ipsa enunciatio de molis viu- entibus in vtero tantummodo locum habeat, in quo humore qualicumque nutriuntur, quando vero extra vterum exi- stant, earum vita vel vnica vice destruat, vel ad sum- mum paucas tantummodo horulas vitae quoddam simile prodat. Res vero ita sese habet: molae cum vtero se- cundinarum instar cohaerent, ita quidem, vt ex hoc in mo- lam, & ex hac in vterum vasa sanguifera nutrientem hu- morem & aduehant & reuehant; in auulsis autem ab vte- ro ille humorum circuitus non continuat, sed plenarie tollitur, mortemque molis infert. Quando autem casu contingit, vt vasa nonnulla per multas ambages atque longos anfractus molarum corpora transeant, non statim circuitus humorum tollitur, sed perdurat adhuc aliquan- tisper: hinc euenit, vt accedente residuo adhuc vteri ca- lore, qui non permittit, ut sanguis vnica vice coaguletur, aliquod vitae simile in natis iam iam obseruetur molis.

Ex

Ex his patet, quare non ultra 2-3ue horulas haec vita perduret, illarum enim structura non ita comparata est, vt in iisdem legitimus humorum circuitus existat. Similem vitam in aliis animalium partibus ex totius cohaesione separatis offendimus, sicuti videre est in anguilla, quae licet in 6-8. diuidatur partes, omnes tamen per vnam alteramue horam variis motibus vitae simile produunt. Cum his coincidunt serpentium genus, lumbrici terrestres, & alia animalia: ipsis adeo araneis, quae longioribus pedibus gaudent, si pedes omnes auellas, singulus pes per aliquod interuallum spastica sui motitatione intuentibus vitam quasi imponit. Quando autem a quibusdam perhibetur, quod molae ultra 2-3ue horas viuuae exstiterint, illis hodie nemo facile applaudet, nisi quidem 1) aut molam & monstrum esse vnum idemque concedere voluerit; huius enim structura concedit, vt genuina vita frui possit, neque hoc ab vlllo, quantum equidem scio, in dubium vocatur. Atque huc referri meretur BARTHOLOMÆI auis quadrupes, ex qua postea sceleton praeparatum est: 2) aut qualemcunque morum spurium ab extra productum tanquam vitae genuinae signum accipere velit. Hoc autem interdum contingere comprobatur IO. HADR. SCHLEVOIGT, in prooemio quodam de molae vita edito. Tremunt, inquit, saepius molae, vt gelatinae solent, quando copioso aeri in spongioso corpore stabulanti per superficiei poros a frigida atmosphaera clausos exitus negatur, inque terram prolapsae non aliter ac spongia aut vesica flatu turgida resiliunt, huc & illuc voluuntur. Vidimus talem massam suo motu tremulo ac acuto sibilo mulieres adeo terrentem, vt a malo genio per veneficium eam obsessam crederent, donec

a nobis per medium dissecta foetidissimum vaporem cum strepitu eructaret, manifestumque putrescentis οεγάρου effectum ederet, motuque penitus priuata obmutesceret.

§. VIII.

Brevibus adhuc restat tertium & secundi momentum pertractandi, docens, molarum formationem dependere ab obscuro animae maternae actu legitimam aemulante generationem. Quod ut ab omnibus eo facilius percipiatur, causae molis struendis occasionem praebentes antea lustrandae veniunt. Ad has nonnulli, tanquam causam primariam, foeminae maritalae avidum atque voluptuosum coeundi desiderium sine maris aut feminis foecundi accessu, quo praeeistente a variis rursus accidentalibus causis molis sustentaculum praebeatur, pertinere autumant, quoniam vero etiam castissimae virgines, viduae atque coniuges molis laborare solent, illi sententiae non adeo rigoroſe inhaerere volumus. Potiori iure accusatur irregularis mensium vel imminutus vel iusto largior fluxus; vterque enim vtero vitiosus ad molarum productionem calculum suum addere potest, hac quidem ratione; si sanguinis pars coagulata vtero, cuius orificium spastica contractione saepius clauditur, glutinis instar sese apponit, ibidemque ad pugni magnitudinem, immo nonnunquam maioris voluminis corpus excreſcit. Deque hac molae specie annotari meretur, quod calida aqua diutius macerata plenarie fere rursus destrui, atque in sanguinis fluidi consistentiam reduci possit. Secundo huc referri meretur, quando in foemellis ex ovario maturum ouulum secedit, per TVBAM FALLOPIANAM ad vteri deferretur cavitatem, ibique ope subtilioris mucilaginis (ex qua
in

in legitimo partu placenta exstrui solet) vteri substantiae sese apponit, ex qua per succrescentia vasa deinde nutritur. Haec molarum genesis in omnibus sexus sequioris personis, siue sint maritatae, siue virgines, siue viduae locum inuenit. Exstant vero adhuc aliae causae tantum in maritatis locum habentes. Interdum ex iusto coitu mola generatur, quando scilicet ouulum cum principio formante foecundatum est, postea vero iterum ab eodem deseritur, vt exinde farua fiat conceptio. Contribuunt quoque ad earum productionem difficiles partus, praecipue quando secundinae aliqua portio, aut sanguinis coagulati frustum in vtero remanent, quae facta sanguinis vltiore congestione in molarum corpus excrescunt. His praesuppositis facile patet, solam matris animam huius actus existere causam efficientem, quoniam non solum imaginatio matris ad molarum figurationem multa contribuit, verum etiam in partu legitimo ouulum ad uterum deferret, ibidemque placentae, ad cuius indolem molarum exstruuntur, fundamenta ponit, verum etiam aliud quoddam struens principium non adest, nisi quidem ex placitis veterum malo & quasi virulento seminis masculini vitio, cum quo spiritus animalis communicari fertur, locum concedere volueris; cui tamen asserto, quum tantummodo hypotheticis nitatur rationibus, nosque malitiam seminis masculini non videamus, nec ad omnes, praecipue ad virgines, accedere possit, nos non subscribere possumus. Reliquas vulgares opiniones, quibus accusantur vitiosus, scorbuticus, cacochymicus vel etiam venereus sanguis, quando scilicet cum semine virili misceatur; vel etiam ex HILDANI sententia solum virile semen ex-

rens,

rens, nimis acre, falsum ac viriosum; nec non AVICENNAE vehementia caliditatis, qua sanguis coquatur, eique quasi carnis induatur forma, floccipiendo silentio praetermittimus.

§. IX.

Molae in foemina praesentis gestatio diiudicatu non adeo facilis est, hinc medicum oportet, vt singulari cum attentione & exactissimo iudicio exactam omnium signorum seriem aequa rationis trutina examinet, quibus a vero foeru aliisque vteri expansionibus discerni possunt, nisi cum artis & famae suae indelebili periculo sibi illudi concedere voluerit. Hoc nos euitaruri operam dabimus, vt de meliori conceptionis falsae indicia exhibeamus. Ante omnia 1) a vera ingrauidatione mola bene distinguenda est, habet enim cum illa, praecipue in tribus quatuorue prioribus mensibus, varia communia v. gr. a) restitantes mensium fluxum, b) occlusionem oris vteri c) eleuatum abdominis generaliter sumtam d) tumorem mammarum e) varias vere grauidis consuetas afflictiones, quales sunt capitis dentiumque dolores, ophthalmiae, oculorum caligines, nausea, vomitus, appetitus vel deiectus, vel si adest, rebus minus consuetis dicatus. His praemissis, videndum est, quibus a vera distingui possit impraegnatione signis, sunt haec varia v. gr. a) aequalis ad omnia latera expansio abdominis; mulieribus enim vere praegnantibus, venter versus vmbilicum gibbosior attollitur, & versus latera molliter vtrisque coarctatur, in mola autem aequaliter intumescit, longeque durior est tactu, & cum intensiore grauitatis sensu, quam verus foetus, in vtero percipitur. b) Embryo vbi ad medium gestationis tempus

tempus peruenit, se ipsum partesque sui mouet: mola vero otiose quiescit, nisi quidem sensum molestum, quem ex grauius pondere perentiscit mulier, aut facultatem hinc & illinc decidendi, quae tamen magis accidentario contingunt, si scilicet foemina ab vno ad alterum sese inclinet latus, vel manu vteri hospitem contrectet, pro motu venditare placuerit. Praeterea voluntario gaudet embryo motu, mola vero non nisi ponderositate sua insigniore cum maxima mulieris molestia sensationem producit. c) Lactis quoque defectus, mammis licet urgentibus, molarici corporis praesentiam, si reliqua conspiciunt signa, indicat. Recedit quoque mola d) ab ordinario gestationis tempore; partus enim legitimus IX. menses, nec infra nec ultra, in vtero hospitatur; nisi quidem ex morbo vel proprio vel generricis coactus terminum hunc vel anticipando vel extendendo transgrediatur. Mola vero, quae vtero non sicuti gratae arbori fructus adhaeret, nec statim tempore gratae instar messis decidit, longe aliter sese habet, & veluti fungus firmiter vtero adglutinetur, nec nisi summa vi matrem inutili suo pondere liberandam minuitur. Hinc saepius per XII. menses immo plures annos gestatur, vtplurimum vero circa mensis tertii finem eiicitur. e) Neque mensium fluxus plenarie, sicuti in vere grauidis, cessat, sed singulis fere mensibus iusto menstruo tempore, quamquam insufficienter, & cum guttulis quibusdam, modo sanguineis, modo serosis, loturam carnis referentibus, sese manifestat. Nec defunt obseruationes, vbi natura singulis fere lunae phasibus sub insolitis aut colicis, aut parturientium non absimilibus doloribus per largam vteri haemorrhagiam ingraturam

gratum sui hospitem remouere conata fuit. Accedit ad-
 huc, quod conceptio vera ut plurimum mensuris pro-
 priis ordinate fluentibus fiat, mola vero nunquam.
 f) Praeterea afflictiones longe vehementius molaricas foe-
 minas macerant, quam quidem vere grauidis accedit. Il-
 lae enim sunt omni fere tempore animo fastidioso, cor-
 pore languent, colore pallent, viribus & appetitu defici-
 unt, vnde tales foeminae vel parum comedunt, vel si quid
 assumunt, perferre non possunt, & post partum laborant
 ructibus, cardialgia angustatoria, & difficultate respiran-
 di, intercurrunt variae abdominis turbae, intestinorum
 flatulentiae, commotiones pressoriae, tensoriae, grauati-
 uae, recurrentes circa reliquum systema V. P. alius red-
 ditur inconstans & inordinata, urinae vitiiis iusto vehe-
 mentius vexantur, mox enim incontinentia, mox stillici-
 dio, mox plenaria suppressione laborant, vrina ipsa est
 aliquando iusto pallidior, cruda & turbida, aliquando cum
 flocculis & filamentis referta, quod indicium est turbati
 negotii secretorii, succedente tempore oriuntur status ca-
 checticus, oedematosus, hydropicus, strangulationes vte-
 rinae, tandem hectica & non raro mors, & talia sympto-
 mata molis superueniunt, quando praepremis diu gestan-
 tur. 2) Differt porro mola ab hydrope vteri, in hac enim
 tumor ad digitorum compressionem & pulsationem ce-
 dit, & fluctuatio percipitur, praecipue quando foeminae
 supinae mouentur, tunc enim sonitus cum murmure ex a-
 quarum volutatione auditur. 3) Discedit quoque longe
 ab vteri tumore flatuso, qui, Graecis *εμπνευμάτωσι τῆς*
μητρῆς dictus, per grauitatis defectum optime dispescitur,
 accedit huic, quod in hoc aequae ac in hydrope vteri tu-
 mor

mor non omni tempore aequalis appareat, sed mox au-
geatur, mox imminuatur, raro totus destruat. Mola
vero tumore indies aucto, nec vnquam decrecente, sese
manifestat. 4) Omnium vero difficillime distinguitur a
sarcomatibus, siue polyposis excrescentiis vteri, ex ipsius
matricis laesione oriundis, quatenus intra vterum rema-
nent: non solum enim vteri substantiam mole sua aggra-
uant, & aequali ad omnia latera extensione molestant, ve-
rum etiam reliqua molas concomitantia symptomata se-
cum trahunt; quamquam ex antecedente immedicabili
fluore albo, & longiori materiae ichoroso-saniosae fluxu
genitalia stimulante, arrodente & vlcerafcente verruco-
sum potius sarcoma, quam mola, colligendum sit. In-
terim tamen nullibi in salutem aegrotantium peccamus,
quando molam, vbi sarcoma in culpa est, praedicimus, &
vice versa sarcoma, vbi mola peccat, accusamus: pari e-
nim passu fere ambulant, eandem prognosin formant,
eandemque medendi methodum, praeterquam quod sar-
coma vel excindi vel deligari debeat, exposcunt. Non
dicam quod sarcomata & molae saepius vna eademque
structura gaudeant, quapropter molis sarcomata tanquam
species a multis medicis adnumerantur. 5) A reliquis
imi ventris eleuationibus, v. gr. quae ex solitaria mensi-
um suppressione, hydrope vniuersali, vel etiam inflam-
matione vteri & similibus causis originem ducunt, mola
facile discerni potest.

§. X.

Prognosis facilis quidem sed periculi plenissima est,
mortem enim molae sexui sequiori inducunt: Id quod
cum limitatione quadam venerandus HIPPOCRATES libro

de morbis mulierum & iterato de sterilibus affirmat. Si una caro, inquit, nascitur, mulier perit, neque etiam fieri potest, ut superstes maneat; si vero plures, erumpit ipsi per pudendum sanguis carnosus plurimus, & si hoc moderate fiat, seruetur; sin minus a fluxu correpta perit. Sententia eius haec est, vnica mola, praecipue quando longius in vtero perdurat, ad maiorem euehitur magnitudinem, quam si plures simul vterum occupant. Illa vnica cum substantiae suae maxima parte vtero tenaciter cohaeret, hinc vel non, vel non sine ingente difficultate & cohaesionis dilaceratione auelli atque excludi potest. Hanc sequitur larga vteri haemorrhagia raro compescentibus sistenda, hinc vt plurimum exitiosa: quando autem sistens medicamentis auscultat, vteri relicta laesio fomitem praebet futuro fluori albo & vlceribus vteri cancroideis, ex quibus §. IX. allegata vteri sarcomata suos inueniunt natales. Crebrius etiam sese associat hydrops vteri flatulenta, quae quum oedematosa & cachectica tori corpori inducat labem, reliqua etiam viscera facile corripuntur, vt exinde succedente tempore nil nisi hectica & mors euenire possint. Quando vero plures simul vterum occupant, minoris sunt extensionis, neque cum tantis vasis vterinis connectuntur, hinc eo facilius ab vtero excorticari atque excludi possunt, haemorrhagia facilius sistitur, & pars affecta cicatrificationi liberius locum concedit. Saepius etiam contingere solet, vt foetui sese associet mola, tunc status adhuc periculosior existit, praecipue, quando sub partus laboribus foetum antecedit, si vero sequitur tolerabilior existit: pessimum vero est signum, quando post editum foetum mola in vtero praesens nec

arte

arte nec manuali operatione, propter nimiam eius cohaesionem cum utero, auferri potest. Id quod *Excell. Dn. Professor BÖHMERS*, vir in arte obstetricandi exercitissimus, variis annotauit obseruationibus, quarum nouissimam hic apponere B. L. non displicebit. Duobus ab hinc annis mulieris partu difficili laborantis foetum iam mortuum, recte quidem in utero obliquo nimium propendente positum, ob defectum vero moruum, qui nullis excitari poterant remediis, caputque ossibus pubis clauis ad instar infixum, breui temporis spatio ope forcipis Anglicanae eduxit. Quo finito labore quum manu sua uterilatebras introiuisset, ut placentam praeternaturaliter adhaerentem cum restitanti bus grumis sanguineis educeret, animaduertit molam, 7-8. librarum, membrana firmiori obductam, adeoque tenaciter cum utero cohaerentem, ut excorticationi nullus relinqueretur locus. Instrumenta secantia iure meritoque abhorruit, non solum, quod vires prostratae erant, & haemorrhagia lethalis praecidebatur, verum etiam concrementi huius radices cultri acie tam stirpitus excindi non possent, ut restitans nulla maneret pars nouo concremento nouam suggerens occasione. Vnde factum est, ut puerpera moribus febrilibus corripereur, quibus appropriata quidem offerebantur remedia, sed quia hostis medicamentorum uilitatem & solertis naturae intentionem superabat, die decimo a partu purpura alba succubuit. Interim ramen etiam hic valet ille canon, secundum quem nulla regula sine exceptione reperitur, nam optima teste experientia saepius sanitatem recuperant, quae vnica & praegrandi mola laborarunt, & e contrario, quae pluribus simul afflictas fuerunt, succumbunt.

bunt. FORESTVS, FELIX PLATERVS, SENNERTVS crebrioribus id exemplis demonstrant. Ipsemet noui vxorem cuiusdam huius vrbis, quae duobus ab hinc annis ex molae maioris exclusione sub initium enormi haemorrhagia ad summam vsque virium deperditionem periclitabatur, die 4to post exclusionem affligebatur febre acuta cum purpura mixta, sub qua haemorrhagia non solum, verum etiam hanc excipiens excretio materiae ferroso-ichorosae de die in diem imminuebatur, & tandem post trium hebdomadum decursum sub blandissimorum medicamentorum vsu, quae *Excell.* DN. PRAESIDIS iussu aegrotanti exhibebam, conualuit, & adhuc hodie, praeterquam quod hystericis quibusdam pathematibus subinde corripitur, valet. Admonet hoc medicum, ne statim de aegrotantis salute desperet, quando periculum praesens agnoscit; male enim agit, si grauiter decumbentibus nullum auxilium superesse dicitur, & turpe est, si eos plane deserit. Nec leues nomini suo inurit maculas, si immatura prognosi empyricis occasionem praebet, id saepius cum laude ad finem perducendi, quod ipse rationalis medicus ex timore & animi sui imbecillitate suscipere dubitauit.

§. XI.

Iam ordo iubet, vt serio dispiciatur, quibus artis salutaris remediis effici Deo benedicente possit, vt praesentium molarum grauatiuum pondus tuto tollatur, simul praecauendo, ne redeunti hosti de nouo sustentaculum praebatur. His satisfactorius ad duo potissimum momenta animum dirigat, necesse est: ad illa scilicet, quae 1) *omittere* & quae 2) *facere debet*. Ante omnia vero ne praec-

praecipiti, nimium festinante & heroica methodo vtatur, caueat, hic enim de vita aegrotantium agitur. Fugiat omnia, quae sanguinem nimis commouendo impetuofam inuitant excretionem, exulent drastica purgantia, fortiora emetica & minus fida sudorifera: neque etiam famosis calidis emmenagogis plurima ex parte volatilibus, neque omnibus muliebria externe stimulantibus locus concedi potest: tandem nec vbiuis operationi chirurgicae & indiffererae V. Sni venia danda est. Qua de re eiusmodi ingredienda via, qua minus periculose, aequae tamen feliciter ad praefixum peruenire licet scopum. Curae autem cordique habeat medicus, 1) vt omnia ex medio tollat, quae ulteriori molarum nutrimento & augmento auxiliatrices porrigunt manus. 2) Vt vterum a periculo suo hospite, quantum sub tuta medela fieri potest, excretionem per muliebria liberet 3) vt accedentibus aliis morbis v. gr. haemorrhagiae excedenti, inflammationi vteri, motibus febrilibus &c. congrua curatione obuiam eatur, & denique 4) vt redeunti hosti, quum naturae nil sit frequentius, quam triam semel viam recurrere, omne praescindatur pabulum.

§. XII.

Primae indicationis cardo in eo vertitur, vt a) quaelibetque plethora V. Sae, si opus fuerit, reiterata, immineatur b) potiores se- & excretionem secure promoueantur, illis quidem remediis, quae α) aluum diutius blande tamen laxant, β) suppressum mensuum fluxum moderate inuitant, γ) serum, ex parte balituosum, ex parte vero viscidum, per diuresin & transpirationem euacuant. Instar omnium commendari merentur infusa per epicrasin laxantia, quae ex vacuantibus, resoluentibus, incidentibus & aperientibus

bus componuntur. Eiusmodi praescriptionis formula haec esse potest. Rec. Rad. Gentian. r. Vincetox. Bryon. Pimpin. alb. Ireos Flor. Rhabarb. opt. Polypod. fibr. Hellebor. nigr. ana vnc. dimid. Cort. Aurant. recent. vnc. j. fol. S. S. St. Summit. Centaur. minor. ana drachm. ij. Caryophyl. arom. drachm. iij. Sal. tart. vnc. j. m. f. spec. cum a. Mens. vini infundendae, stent in digestionem per triduum, cuius colaturae octava pars circa alterum diem summo mane hauriatur. Pauperibus, quibus hoc remedium nimis pretiosum videtur, seq. eiusdem valoris ordinari potest. Rec. Rad. Polypod. Bardan. ana vnc. j. Liquirit. drachm. vj. fol. S. S. St. Sem. caru. ana drachm. ij. m. f. spec. theeiformes, de quibus quouis die summo mane pugil. ij. cum tertia Mens. aquae parte leniter coqui & colatura calide ebibi possunt. Conferunt etiam salia media, digestiva crebrius & repetito vsurpata; quae minoribus praecipue dosibus propinata leni suo stimulo non solum crassiores fordes per lubricam aluum eiiciunt, & ferosas impuritates per diuresin eliminant, verum etiam emmenagogo scopo inferunt v. gr. seq. formula exhiberi potest. Rec. Tartari vitriolati, Arcan. dupl. ana drachm. ij. Nitri depur. drachm. j. m. f. pulu. diu. in vj. part. aeq. quarum altera ante meridiem hor. x, altera post meridiem hor. iv, & tertia hor. vi porrigi licet. Salia haec citiorem edunt effectum, quando illis associantur genuinae pil. BECCHERI, STAHLII, vel quae hic Halae ex correctione *Excell. Dn. Praesidis* sub nomine Pil. balsamicarum constant, praecipue si per aliquot dies reperito cubitum ituris propinantur. His & eiusmodi remediis quando corpus praeparatum est, V.S. larga in pede reiterari potest, vt hac ratione

tione omne auferatur, quod ulteriori nutrimento inferuit.

§. XIII.

Alteri indicationi iubenti, ut periculosus uteri hospes excretionem per muliebria tuto remoueat, ex parte iam satisfaciunt remedia sub prima indicatione descripta: commemorant autem practici adhuc varia adminicula, quibus uterus speciatim a gestatione eiusmodi finistrorum concrementorum auocatur. Huc referri merentur balnea calida ad genua vsque exporrecta, quae a nonnullis ad umbilici vsque regionem instituenda iubentur. Parantur vero vel ex sola aqua dulci, vel si cum hac sacculus ex radicibus & herbis resoluentibus decoquitur. v. gr. Rec. Rad. Alth. Malu. Bryon. ana vnc. iij. flor. Chamom. vulg. Herb. Artemis. r. Menth. crisp. ana M. iv. m. f. spec. pro sacculo ad balneum. Sacculus hic posteaquam c. f. q. aquae decoctus est, infimo abdomini in balneo sedentis foeminae imponitur, eo fine, ut vi caloris non solum motus in partibus uterinis excitetur, verum etiam humiditate concrementi uterini adhaesio disiungatur. Pariter quoque pessorum uterinorum, suffituum ex calomo aromatico, cinnamomo, &c. instituendorum aequae ac variorum linimentorum ac unguentorum mentionem faciunt auctores, quoniam vero ex parte a paucissimis admittuntur, & supra recensitis remediis necessaria efficere licet, illis facile superfedere possumus. Quando autem eo vsque foemina peruenit, ut mola sui excretionem intendar, ab obstetrice, sicuti vera parturiens tractanda est; & mola, quamprimum sese ostendit, digitorum apicibus, vel simaior fuerit, vncis corpori eius infixis, ad ulteriorem excretionem promouenda est. Quando autem ob vo-

D

luminis

luminis extensionem egredi nequit, frustulatum disrupta educi debet. Hac occasione quaestio mouetur, an operationi chirurgicae, qua cultro incuruato molas ex vtero secant, locus concedi possit? ad hanc sequenti modo respondemus. Quando os vteri apertum est, & aegrorans sub parturientium doloribus magnam iamiam est perpessa vteri haemorrhagiam, vt exinde mors extimescenda fit, manuali operatione illi subueniendum est, non tamen secantibus aut dilacerantibus instrumentis, sed sola manu aut potius digitorum dexteritate, cum fere in modum, quo secundinas praeternaturaliter adhaerentes ab vtero separamus, molae corpus excorticandum est: quando autem adeo firmiter cum vtero concretum est, vt separari excorticatione non possit, intacta potius naturae relinquenda est, quam cultrorum acie excindenda; quia non solum est operatio periculi plenissima, verum etiam omni tempore, licet dexterrimus sit operator, frustula quaedam remanent cum vtero cohaerentia, de nouo molarum generi fomitem praebentia; tacebo, quod medico omnis culpa tribueretur, quando patiens ex ineuitabili haemorrhagia sub operatione animam efflaret.

§. XIV.

Tertia indicatio variis morbis molae exclusionem concomitantibus & sequentibus prospicit, inter quos haemorrhagia vteri proximum locum occupat. Quae, si sub molae exclusionem contingit, non aliter, quam promouendo eius exitum sistitur: quando autem illa sublata adhuc continuat, non statim & vnica vice suppressi debet; nam vel resistanti vteri vitio abstergendo destinata est, vel contingit ex virium imbecillitate, ob quam vterus contrahi nequit.

nequit. Hinc abstinendum ab omni fortiorum adstringentium vsu, qualia crudum vitrioli genus aliaque austeriorum remedia suppeditant; sed potius sub blandissimorum temperantium, sedatiuorum & securorum tonicorum vsu compescenda est. Pilulae supra laudatae ad scrup. j. in aqua cerasorum nigrorum, vel alia simili, solutae optimum exhibent effectum, praecipue quando restitans vteri vitium in culpa est. In altero casu conueniunt pulueres ex nitro, zinnabari, cascarilla, lumbricis terrestribus &c. parati v. gr. seq. exhiberi possunt. Rec. spec. de Gemm. Lumbric. terrestr. ana drach. dimid. Coral. r. pt. Nitr. depur. ana scrup. j. Zinnabr. fact. opt. gr. xv. Croc. Mart. aperitiu. Sr. gr. xij. m. f. pulu. diu. in vj. part. aeq. d. ad ch. sign. Pulver wovon alle 2 Stunden eines zu nehmen. Analeptici loco vel optime praeparata emulsio porrigi potest, vel cochlearim seq. potio. Rec. Aquar. Ceras. nigr. Fragar. Rub. idaei. Cinnamom. f. V. ana vnc. semis, Ess. dulcis concentr. drachm. j. m. d. ad vitrum. Neque spernendus est ligaturae vsus medicus, vbi digiti manuum filo sericeo vel alio quopiam vinculo ad doloris vsque sensationem ligantur, taliq. ratione constrictio in vterinis partibus causatur. LENTILIVS tantillum N. M. cum vitello oui subactum commendat, alii epithemata tonica & confortantia, v. gr. ex crusta panis cum spiritu matricali vel balsamo vitae inuncta, & regioni hypogastricae imponenda laudant. *Quando vero e contraria parte vterina purgatio vnica vice fititur, vt exinde aliae prioris malo haud inferiores afflictiones originem ducant, illa pariter ac lochiorum suppressio referenda est. Oritur autem vel ex sola spissitudine sanguinis, vel cum hac ex actuali circa vterum con-*

tingente frictura; quare illa attenuanda, haec autem relaxanda est, ut excernendo sanguini eo liberior pateat via. Vtramque paginam absolunt clysteres emollientes, pulveres nitroso-zinnabarini, & fomentationes ficcae regioni hypogastricae calide applicatae, his vero sine admiculo adhibitis V. S. larga in pede institui, & pilulae supra laudatae coniungi possunt: his etiam pediluvia & frictiones pedum maritare licet. *Pernitiosa uteri inflammatio* induci potest, quando foemellae ante, sub, vel post molae exclusionem vehementiori commotione corripuntur: praecipue vero quando ante concrementi sui partum, licet plethoricae extiterint, V. S. nem non admiserunt, neque etiam postea sub contingente simultanea haemorrhagiae uterinae suppressione illam institui curarunt, aut notabilis uteri lacio, vel ex molae separatione, vel ex alia violentia, praecessit. Dirus hic hostis rarissime medicamentis auscultat, quoniam vero tamdiu, ac spiramus, sperandum est, eo medicus dirigat attentionem, ut causas occasionales ex medio tollat, ipsumque inflammationis negotium in- & externe discutiat. Quando itaque vehemens animi commotio ansam praebuit, admonenda est pateriens, ut desistat ab eadem; quando autem sanguinis excernendi suppressio in culpa est, illa, sicuti paulo antea docuimus, referenda venit; & denique si plethorae vitium adsit, illud V. S. ne larga auferatur. Ipsa vero inflammatio discutitur regimine non adeo calido, medicamentis temperantibus, resolventibus & diaphoreticis. Conferunt hunc in finem Ess. temperatae v. gr. Rec. Ess. Caryophyllat. Scordii, Vincetox. ana drachm. j. m. d. S. Essentia, cuius xx guttulae singulis duabus horis sumendae. Interponi

poni huic Essentiae possunt pulueres temperantes, vel potio seq. Rec. Aquar. Scord. C.M. Cerafor. nigr. C. C. citr. ana vnc. j. Conch. citr. Matr. perlar. pt. Antimon. diaphor. Nitr. depur. ana scrup. ij. Sacchar. perlar. drachm. j. m. d. ad vitrum sign. Tränckchen, wovon alle Stunden ein Eßlöf- fel voll zu nehmen. Neque etiam laude sua defraudantur clysteres emollientes, discutientes, non tamen stimulan- tes v. gr. seq. iterato applicari potest. Rec. dñi auenac. vnc. vj. oleor. lini, chamom. coct. ana vnc. j. m. f. clysm. Reliquis symptomatibus, v. gr. spasmis, congestionibus versus caput aut aliam partem, motibus febrilibus, &c. appropriatis remediis quisque facile medicus succurrere potest, hinc breuitatis studiosi illarum non facimus vltiorem mentionem.

§. XV.

Quarta indicatio iubet, vt vltiorem molarum regenerationem impediamus, id quod impetratur, quando illarum causas ex medio tollimus. Quemadmodum vero hae diuersae existunt, sic illarum iterata genesis varia quoque ratione praecauetur. Adeoque, si menstruae purgationis vitium molis antea ansam praebuit, illa in ordinem reducenda est: ouulorum maturorum ex ovario ad uterum secessio sine virili accedente semine virginibus ac viduis matrimonium commendat: placentae relicta frustula, vt cum parturientibus caute & prudenter procedamus, monent; & sic porro ex aliis causis aliae oriuntur regulae, a quopiam medico pro subiecti & circumstantiarum diuersitate facile formandae. Nihil itaque magis superest, quam vt Tibi, T. O. M. Deus, humillimas agam gratias, quod ex larga Tua beneficentia etiam huic labori placuerit vires suppeditare, eundemque ad felicem perducere

F I N E M.

NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO

S. P. D.

D. PHILIPPVS ADOLPHVS BOEHMER,
MEDICINAE ET ANATOMIAE PROF. PVBL. ORDIN.
NEC NON ACAD. IMPERIAL. NAT. CVRIOS. SODALIS.

Quum TE per tres annos, & quod excurrit, assiduum semper & indefessum habuerim auditorem, perpetuamque aliis prompte inseruiendi voluntatem satis cognouerim: non potui non de studiorum TVORVM exoptato exitu confidere. Confirmasti spem meam praesente inaugurali disquisitione, qua specimen edis solidae praxeos medicae & chirurgicae. Quae enim in foro medico-chirurgico saepissime occurrunt molae, adcuratum omnino merentur scrutinium, probeque a se inuicem distinguendae sunt. Equidem omnes in duas species veras nimirum & nothas diuidi posse, TECUM iudico. Verae praegnantae supponunt ouula ex coitu virili foecundata, & vel secundo tertioque mense quasi per abortum utero excreta, vel ab interrupta nutritione, foetu mortuo, ultra terminum ingrauidationis adhuc aucta: non praegnantae autem ouula tantum indicant subuentanea, quocumque ex fatuae veneris stimulo in uterum delapsa, ibidemque diuersimode mutata. Verum alia est spuriarum indoles atque natura, quam genus definitionis non habeant, sed vel concrementa referant vasculoso-membranacea, a portionibus placenta

centae relictis originem ducentia, vel obseruante RVYSCHIO
placentae uterinae in hydatides degenerationem, vel sanguinem
coagulatum propriis inclusum membranis, vel tumores
cysticos in utero vaginae natos, vel demum ipsa uteri sar-
comata, quarum specierum observationes, missis nugis anili-
bus, laudatus Vir tam in Thesauris quam Obseruationibus
anatomicis collegit quamplurimas. Proinde non possum
non, quin TVVM, CANDIDATE DOCTISSIME, conatum
laudem atque approbem, quo in utilissimo argumento vires
ingenii exercere annisus es. Praeprimis autem TIBI spe-
cimen hoc, eo animo, quo TE semper amplexus sum, id est
candido gratulor. Gratulor quoque singularis industriae
laude confectum curriculum academicum, honoresque in arte
salutari summos mox TIBI a gratioso ordine medico conse-
rendos, Deumque precor, ut & in posterum laboribus & co-
natibus TVVIS adsit, quo hominum societati luculento fructu
inseruire possis quam diutissime. Vale Halae Magdeb.
d. XVI. Jul. clō Iccc XLIX.

Wermegen suchst Du, Freund! aus bösen Früchten
Dir ein belorbett Denkmal zu errichten:
Da die Natur doch, wenn sie solche bauet,
Sich selbst nicht trauet.

Aus Irrthum sorg hast und aus Vorsicht irrend
Wird ihre ganze Bildungskraft verwirrend:
Alles dis kanst Du selbst in dunkeln Gründen
Durchschauend finden.

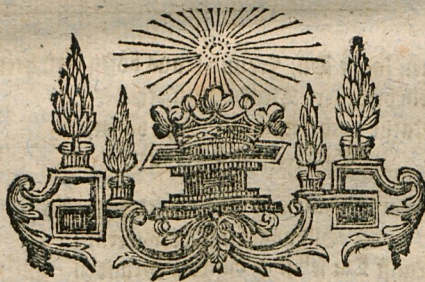
Freund!

Freund! solche Einsicht wirkt Dein gründlich Wissen,
Dem Wahn und Irrthum schnell entfliehen müssen:
Wenn andre Aerzte in des Wahnes Tiefen
Sicher oft schliefen.

Zu Deiner Seiten senkt sein schön Gefieder
Der Ruhm, der Ehre Liebling, willig nieder,
Dir, Sohn und Erben wecker Nachaonen,
Würdig zu lohnen.

Mit dieser geringen Ode bittet sich bey dem
Hochedlen Herrn Doktoranden, seinem
werthgeschätzten Freunde, ein geneigtes
Andenken aus

Peter Immanuel Hartmann, aus Halle,
der Arzneigelahrtheit Beflissener.

Ma 4713

ULB Halle

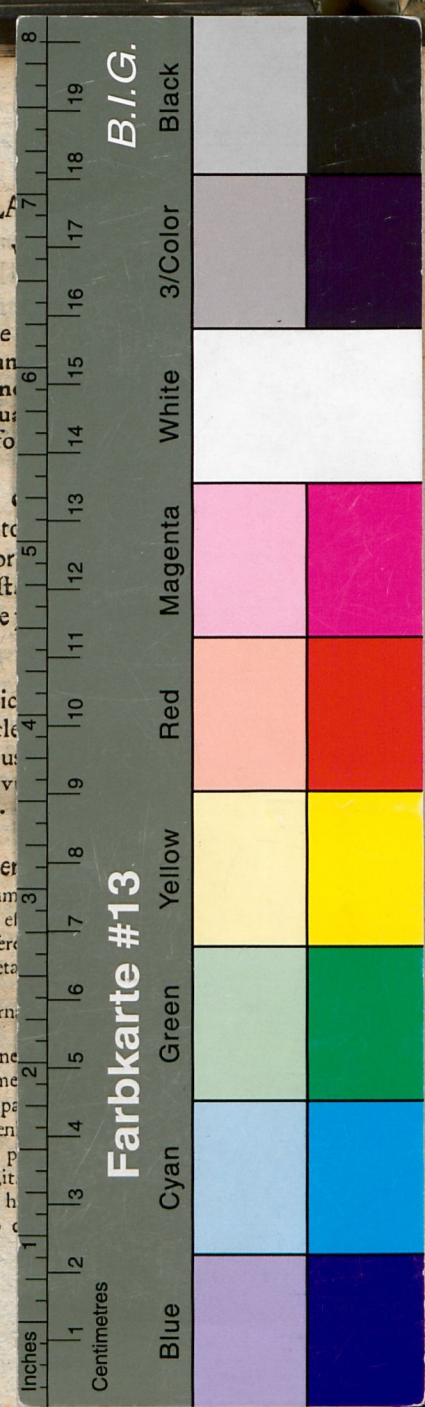
3

003 901 068

80

26

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE

M O L F S

QVAM

AVSPICE DEO PROPITIO
CONSENSV ATQVE AVCTORITATE
AMPLISSIMI ORDINIS MEDICI
PRAESIDE

DN. IOANNE IVNCKERO

MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQUE PROFES-
SORE PVBLICO ORDINARIO
DECANO H. T. SPECTATISSIMO

*Domino Patrono, Praeceptore ac Promotore suo
omni honoris cultu per aetatem prosequendo*

PRO GRADV DOCTORIS

SVMMSIQVE IN MEDICINA HONORIBVS ET PRIVILE-
GIIS DOCTORALIBVS LEGITIME IMPETRANDIS

AD D. XVI. IVLII ANNO MDCCLXIX.

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

AVCTOR ET RESPONDENS

CAROL. LVDOVICVS IVSTVS LYSTHENIVS

BVRGENSIS MAGDEBVRGICVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE
LITTERIS HENDELIANIS.